Kia Kaha, kia kotahi rã – Our strenght is our unity. KohaCon19, Dublin den 20-24 maj 2019.

Helen Elvebrink, PRV:s bibliotek.

Årets konferens hölls i Dublin Business School under temat ”Building the Community”. Den maoriska rubriken är tagen från Chris Cormacks presentation. I konferensen deltog uppemot ett hundratal personer, merparten från Europa, USA, Australien och Nya Zeeland. Två och en halvdag ägnades åt olika föredrag, övrig tid till workshops och veckan avlutades med en ”culture day” för de som fortfarande var kvar.

Konferensen sponsrades av en rad företag, specialiserade på att erbjuda tjänster till eller samarbeten med Koha Commmunity. Här fanns BibLibre, ByWater Solutions, LMSCloud, ADMINKUHN, Catalyst, iZi Software Solutions, Interleaf Technology, LibrioTech och EBSCO på plats. Den senare kanske mest för att visa att Koha och EBSCO:s Discovery verktyg, EDS, kan samarbeta på ett sömlöst sätt. Sponsorskapen innebar att företagen fick en plattform för såväl projektförslag, marknadsföring och kundmöten. En stor del av föredragen var därför också rätt marknadsföringstunga. Ett nödvändigt ont för att överhuvudtaget kunna genomföra ett KohaCon.

Konferensen var tänkt att innehålla 24 presentationer och 12 workshops, men minskades något p.g.a. en rad oförutsedda händelser bl.a. hade vissa deltagare svårt att få visum. Presentationerna var uppdelade i block om tre, med en kort tillhörande frågestund där fördjupande frågor kunde ställas till de olika presentatörerna.

Nedan följer ett axplock av talare som väckte mitt intresse:

Inledande talare var Ken Chad, till ursprunget barnbibliotekarie, numera konsult inriktad på framförallt universitetsbibliotek. Chad talade om ” Community, openness and directions for Library technology”. Chad hade fokus på affärsstrategier, innovation, användarerfarenheter, dvs ux, samt behovsanalyser. Chad talade om vikten att utgå från användaren och dennes behov och erfarenheter, men samtidigt inte göra misstaget att skapa generaliserande personas utifrån denna kunskap. Personas ger aldrig hela bilden, visar aldrig hela behovet och det måste man ha i bakhuvudet när man bygger stödsystem kring användaren. Chad hävdade också att man inte ska fråga användaren vad denne behöver när man utvecklar nya tjänster. Användaren vet i regel inte det, utan tänker i invanda spår. Chad lyfte fram begreppet curation som en affärsmöjlighet för biblioteken. Curation går ut på att biblioteken ska välja ut, utveckla/förfina data för att skapa värde för användarna. Amazon har t.ex. gjort det i form av s. k. reading lists. Elsevier har slagit in på samma väg, man går från att vara ett förlag till att bli en ”information analytics provider”. På så vis rundar man biblioteken och går direkt rätt på forskarna. Vad gör biblioteken? Vi har datat i våra system, vi har kunskapen om våra kunder men varför sysslar vi inte med curation? Varför skapar vi inte viktigt mervärde till våra användare?

En annan talare, Todd Goatley-Seals från ByWater Solutions, lyfte frågan om donationer och hur sådana kan utveckla Koha under rubriken ”Current state of fundraising in the Koha-Community”. Fram till 2015 hade Koha community en knapp på hemsidan där intresserade kunde donera pengar till Kohas utveckling. Företag med utvecklingsidéer kunde söka medel för att utveckla sådant man trodde på. Utvecklingen skedde då i samråd med bl.a. Kohas release manager. Idag sker nästan all

utveckling efter det att ett eller flera bibliotek kommit in med pengar och ett uppdrag till ett företag. Goatley-Seals ville se olika användargrupper eller regionala sammanslutningar som donationsinsamlare. Goatley-Seals hoppades att insamling av medel ska bli en fortlöpande aktivitet inom alla nätverk enligt devisen ” Prior plannings prevent poor performance.”

Marcel de Rooy från the Art Library at the Rijksmuseum in Amsterdam talade om containers under rubriken “Koha and containerization – the pros and cons of moulding Koha towards containers”. Containers används redan inom mjukvarubranschen bl. a. av Bugzilla. Open Source tjänsten Docker erbjuder möjligheten att lägga olika versioner av Koha inkl. mastern i containers och på såvis hålla dem separerade. De olika versionerna kan köras på samma server och principen påminner om en virtual machine. Olika språk kan ligga i olika lådor. Processer kan separeras från varandra vilket ger både Debian isolering och modalitet. En Linux server med en dockerengine skulle underlätta för fler att installera Koha. Det finns många frågor att ta ställning till innan man går över till containers, bl.a. går det att lita på mjukvaruleverantörerna? Hur är det med säkerheten? Hur fungerar en delad kärna (kernel)? Måste vi gå omvägen över Apache? Apache skickar alla förfrågningar vidare, kan det finnas andra lösningar som gör Apache överflödig? Det här är frågor som det stora Koha community men även de nationella föreningarna behöver ta ställning till. Vill vi ha containerlösningar för Koha?

David Nind, Nya Zeeland, tillika medlem av Kohas dokumentations team talade om ”Thinking differently about documentation”. Att hålla Kohas dokumentation uppdaterad är en rätt omöjlig uppgift. Det finns olika format, ägare, leverantörer och förlag att ta hänsyn till. Alla typer av manualer har gått från tegelstensstora tryckta alster till handledningar (learning orientated), eller förklarande instruktioner (understanding orientated) och hänvisningsstyrda (information oriented). Allt är naturligtvis online. Oavsett variant lotsas man direkt till rätt sida i manualen från den sida där frågan eller ett problemet uppstått. Man talar om Intelligent content med bl. a. en modulärt, strukturerat, återanvändbart och inte minst format oberoende innehåll. Under åren har det utvecklats standarder som går i denna riktning bl.a. av IBM. Frågan är hur Koha ska hantera frågan om manualer i framtiden. Kan en supportportal vara en lösning?

En av giganterna inom biblioteksvärlden – Marshall Breeding - var också på plats och talade om ”Koha: assessing the impact of the global community”. Förutom att försöka placera Koha bland övriga biblioteksystem gick Breeding även in på skillnaderna mellan open source och proprietär programvara. Båda varianterna har för- och nackdelar. Via sin kartläggning av biblioteksystem kunde Breeding se att i USA och i den rika västvärlden dominerade de proprietära systemen. I USA har idag endast 14 % av folkbiblioteken och 6 % av universitetsbiblioteken en open sourcelösning. Open source kan ändå sägas ha fått sitt genombrott i USA 2006/07. Koha är inte ensam på marknaden, det finns två andra open source system bl.a. Evergreen. Det finns också en rad blandformer mellan open source och proprietära system, exempelvis så stödjer EBSCO Koha och verkar för en integration mellan EDS (EBSCO Discovery System) och Koha.

Breeding talade också om att biblioteksvärlden genomgår 15-årscykler. Just nu är vi på väg bort ifrån ILS till Library Service Platforms såsom FOLIO från EBSCO. När bibliotek väljer en systemlösning väger kvalitén på supporten tungt. Akademiska bibliotek har högre krav på prestanda än mindre bibliotek som oftast är nöjda om bara katalog och cirkulation fungerar. Stora bibliotek är relativt sett alltid mer missnöjda oavsett system. Det har visar sig tydligt i de mätningar över kundnöjdhet Breeding gjort.

Breeding påpekade vikten av att vi Koha-bibliotek registrerar oss på https://hea.koha-community.org/libraries-by-country . Detta bl.a. för att olika utvecklarföretag ska kunna se och bedöma vilken potentiell marknad som finns i olika länder. Fördelen för oss kan bli att vi kan få fler

leverantörer än imCode, Kreablo och Libriotech att välja på vid nästa upphandling. Så här i slutet av maj 2019 verkar Sverige endast ha 6 Kohabibliotek.

På tapeten stod även frågan hur man kan få fram rapporter ur Koha med hjälp av andra open source produkter. Två skilda företag – PTFS Europe med Nick Phipps i spetsen och BibLibres grundare Paul Poulain förevisade en varsin snarlik tjänst, Metabase respektive Urungi. Båda har en dashboard där det går att bygga rapporter med drag and drop teknik.

Några franska deltagare fokuserade på användare och användarbeteenden i sina presentationer. Gladys Cathelain och Claudie Tregouet från BibLibre menade att biblioteken och bibliotekskatalogerna måste vara där användarna är t. ex. på Amazon. Firefox har bra plugins för att synliggöra den egna katalogen på nätet. Gå till https://mycroftproject.com eller https://www.libraryextension.com/ .

Lite smått och gott från de olika biblioteksspresentationerna:

Några olika bibliotekarier berättade om sina erfarenheter av att migrera flera bibliotek ”samtidigt” till Koha. Vilka var problemen och hur hade man löst dem. Margret Irons och Jeff Bucas, från Dublin Institute for Advanced Studies redogjorde för hur de lyckats slå samman tre olika kataloger och jämka samman olika viljor under processens gång. Laura Rooney Ferris och Aoife Lawton från The Irish Health Service Group hade framgångsrikt fört över 31 irländska sjukhus-/vårdbiblioteken, som låg spridda över hela landet, till Koha. Projektet hade lyckats trots stora skillnader mellan biblioteken och de inblandades kunskapsnivåer. Biblioteken hade olika proprietära ILS eller inget system överhuvudtaget. Några hade fortfarande en kortkatalog med manuell lånehantering. Man var antingen nöjd eller djupt missnöjd med de befintliga systemlösningarna. För att landa migreringen fick projektledaren skapa en arbetsgrupp och inleda en lång process med intensiva förhandlingar med inblandade parter.

Delphine Merrien från Enssib – French National LIS School. Presenterade “BiblioTouch: an open interface for libraries, created to interact natively with Koha”. BiblioTouch är ett visuellt gränssnitt som hjälper besökare att söka vidare i bibliotekets samling. Gränsnittet har skapats i ett kombinerat publikt/privat samarbete och är integrerad med Koha och EBSCO:s EDS. Gränssnittet är klickbart i tre nivåer och styrs av en tesaurus som leder användaren djupare in i ett ämne. Större fonter visar att det döljer sig mer titlar bakom ett ämne eller begrepp. Centrala begrepp klustras i mitten medan mer perifera hamnar i utkanten av skärmen. Det går att mejla resultat, men inga sökningar sparas.
Se https://bibliotouch.enssib.fr/#/

Johanna Berglind och Leif Andersson, SUB, stod för det svenska bidraget under Kohadagarna. Under rubriken ”Move and remove. How we manage printed collections at Stockholms UL”berättade de om processen bakom projekt GÖS och hur man tänkt kring gallring och bevarandefrågor i samband med flytt av samlingar till Frescatibiblioteket. Samlingar som ursprungligen tillhört olika bibliotek inom universitetet och som nu medförde att 27% av hyllorna på huvudbiblioteket behövde frigöras för att pusslet skulle gå ihop.

Workshops:

Kanske den del i programmet som drabbades hårdast av oförutsedda händelser bl.a. så ställdes Modern Perl och Google Analytics in. Det innebar också att fler personer måste samsas på samma workshop. Det gjorde att det blev svårt att genomföra vettiga hands-on övningar och mycket av den ursprungliga tanken i mötesformen gick förlorad. Jag hade själv sett fram emot workshopen i Elastic Search men den gick på torsdag eftermiddag och då var jag redan på väg ut mot flygplatsen.

Mina förväntningar på KohaCon:

Mina förväntningar på konferensen motsvarades till stor del, kanske framförallt under de första 2½ dagarna. Det var ett fullmatat program som gav en snabb inblick i vad som var på gång inom det stora nätverket. Här lyftes både problem och möjligheter. Det fanns också goda möjligheter att diskutera och utbyta erfarenheter med övriga deltagare under rasterna. Det fanns väl inget som gav den stora aha-upplevelsen men det fanns mycket att fundera kring både under efter konferensdagarna. Det egentliga besvikelsen var workshopsen. Det jag hade valt ställdes in och istället fick jag delta i sådant som inte kändes lika intressant tex ILL-lösningar i Storbritannien.

Några bilder från KohaCon19:

Första Q&A-gänget. Chris Cormack i grön Koha-cape.

Nick Phipps med Metabase och Paul Poulain med Urungi

Livliga diskussioner vid kaffepauserna!